

Lederpanel – runde 14

Ledelse af videnmedarbejdere

Denne undersøgelse er fordelt på tre emner: CSR, udenlandske videnarbejdere og lederen i ferien.

Især efter vedtagelsen af en ny lov sidste år, der forpligter virksomhederne til at rapportere om deres samfunds ansvar, fylder virksomheders sociale ansvar (CSR) mere og mere. Dermed bliver lederen udfordret, men arbejdet med CSR skaber fordele for virksomheden.

Når udenlandske videnarbejdere kommer til landet, bliver de oftest i længere tid og bidrager med nye vinkler og inputs, som vi ikke har herhjemme. Dermed er de med til at skabe innovation i virksomheden, ligesom de bidrager til en internationalisering.

Når ledere går på sommerferie er det kendt, at han/hun generelt er dårlig til at holde helt fri. Det gælder stadig for ingeniørlederne, men de er blevet bedre til at få koblet af i deres ferie.

Konklusioner

- Flere virksomheder arbejder med CSR, selvom de ikke fortæller om det
- Medarbejderne føler ikke ejerskab med CSR-tiltag
- Arbejdet med CSR giver resultater på bundlinjen og tiltrækker medarbejdere
- Udenlandske videnarbejdere er her i længere perioder
- Fordele ved udenlandske videnarbejdere skyldes ikke lønforhold
- Arbejdsmarkeder holder ikke lang sommerferie
- 2 ud af 3 ingeniørledere er tilgængelig for arbejdspladsen i deres ferie
- Ingeniørledere har stor tillid til deres medarbejdere

CSR-aktiviteter

Kun 41 pct. har nedskrevet en CSR-politik

Når det kommer til at nedskrive virksomhedens CSR-aktiviteter, er de private virksomheder i front (45 pct.), hvorimod både det offentlige og især selvstændige halter efter. Ingeniørlederne angiver således, at 39 pct. af de offentlige virksomheder ikke har en nedskrevet CSR-politik, og at det er tilfældet for hele 86 pct. af de selvstændige.

Figur 1 - Nedskreven CSR-politik

	Privat	Offentlig	Selvstændig	I alt
Ja	45%	34%	11%	41%
Nej	37%	39%	86%	41%
Ved ikke	18%	27%	3%	18%
I alt	690	120	64	874

Kilde: Ingeniørforeningens Lederpanel, IDA-lederforum, juni 2009. 885 har svaret på dette spørgeskema.
Spørgsmål: Har din virksomhed nedskrevet retningslinjer, politik eller lignende for CSR-aktiviteter?

Anderledes ser det dog ud, når det kommer til det egentlige arbejde med CSR. Her angiver 48 pct., at deres virksomhed arbejder med CSR.

Figur 2 - Virksomhedens arbejde med CSR

	Privat	Offentlig	Selvstændig	I alt
Ja	50%	43%	34%	48%
Nej	30%	29%	61%	32%
Ved ikke	20%	28%	5%	20%
I alt	690	120	64	874

Kilde: Ingeniørforeningens Lederpanel, IDA-lederforum, juni 2009. 885 har svaret på dette spørgeskema.
Spørgsmål: Arbejder din virksomhed med CSR?

Topledelsen understøtter oftest CSR-aktiviteter relateret til arbejdsmiljø og reducere af energi- og CO₂-udledning, hvorimod især børne- og tvangsarbejde fylder noget mindre.

Figur 3 - Ledelsens understøttelse af CSR

Fokusområder i forbindelse med CSR	CSR - aktiviteterne understøttes af topledelsen					
	I meget høj grad	I høj grad	I nogen grad	I lille grad	Slet ingen	I alt
Lighed (køn, seksuel, alder osv.)	69%	59%	51%	64%	0%	61%
Frivilligt arbejde i arbejdstiden	17%	9%	8%	9%	0%	12%
Investeringer i lokalområdet	24%	16%	13%	9%	0%	18%
Brug af miljøvenlige mærker/alternativer	65%	47%	28%	18%	0%	50%
Minimering af el-forbruget	80%	64%	51%	46%	0%	67%
Grønne transportmuligheder	33%	24%	10%	18%	0%	25%
Børnearbejde	31%	34%	19%	46%	0%	31%
Tvangsarbejde	20%	23%	12%	27%	0%	20%
Foreningsfrihed	20%	17%	8%	36%	0%	17%
Forvaltning af jord	7%	5%	2%	9%	0%	5%
Arbejdsmiljø	80%	82%	72%	55%	0%	79%
Ansættelsesvilkår	67%	56%	46%	55%	0%	58%
Ulykker og sundhed	72%	74%	69%	82%	0%	73%
Korruption og bestikkelse	56%	43%	30%	27%	0%	45%
Miljøbeskyttelse	63%	53%	45%	27%	0%	55%
Tilbud om uddannelsesmuligheder	51%	46%	28%	36%	0%	45%
CO2neutral produkter	33%	20%	18%	0%	0%	24%
Reduceret CO2aftryk	62%	39%	30%	27%	0%	45%
Substituering af kemikalier	34%	28%	19%	18%	0%	29%
Andet, hvad?	1%	2%	5%	0%	0%	2%
I alt	148	173	67	11	0	399

Kilde: Ingeniørforeningens Lederpanel, IDA-lederforum, juni 2009. 885 har svaret på dette spørgeskema.

Spørgsmål: I vores CSR-indsats har vi fokus på: x Hvordan arbejdes der med CSR i din virksomhed? - CSR-aktiviteterne understøttes af topledelsen x Arbejder din virksomhed med CSR?

Når det kommer til at skabe resultater på bundlinjen, bliver CSR sjældent nævnt, som det udslagsgivende. Blandt ledere med ingeniørbaggrund er der dog 30 pct., som vurderer, at CSR i høj grad skaber værdi på bundlinjen.

Figur 4 - CSR skaber resultater

CSR - Aktiviteter skaber værdi på bundlinjen						
Fokusområder i forbindelse med CSR	I meget høj grad	I høj grad	I nogen grad	I lille grad	Slet ingen	I alt
Lighed (køn, seksuel, alder osv.)	82%	62%	59%	58%	59%	61%
Frivilligt arbejde i arbejdstiden	19%	15%	13%	5%	5%	12%
Investeringer i lokalområdet	26%	25%	15%	18%	5%	18%
Brug af miljøvenlige mærker/alternativer	67%	62%	49%	30%	59%	50%
Minimering af el-forbruget	78%	70%	68%	62%	59%	67%
Grønne transportmuligheder	44%	29%	25%	14%	18%	25%
Børnearbejde	26%	27%	33%	28%	36%	30%
Tvangsarbejde	19%	19%	22%	19%	18%	20%
Foreningsfrihed	7%	21%	20%	14%	9%	18%
Forvaltning af jord	4%	8%	6%	3%	5%	5%
Arbejds miljø	93%	78%	81%	75%	73%	79%
Ansættelsesvilkår	74%	62%	62%	46%	46%	59%
Ulykker og sundhed	85%	73%	73%	71%	64%	73%
Korruption og bestikkelse	59%	45%	51%	33%	32%	45%
Miljøbeskyttelse	93%	55%	54%	44%	46%	54%
Tilbud om uddannelsesmuligheder	63%	50%	48%	34%	14%	45%
CO2neutral produkter	44%	32%	25%	11%	9%	24%
Reduceret CO2aftryk	67%	55%	46%	28%	32%	45%
Substituering af kemikalier	41%	35%	27%	20%	32%	29%
Andet, hvad?	0%	2%	1%	4%	5%	2%
I alt	27	92	175	79	22	395

Kilde: Ingeniørforeningens Lederpanel, IDA-lederforum, juni 2009. 885 har svaret på dette spørgeskema.

Spørgsmål: I vores CSR-indsats har vi fokus på: x Hvordan arbejdes der med CSR i din virksomhed? - Aktiviteterne skaber værdi på bundlinjen x Arbejder din virksomhed med CSR?

Virksomhedernes CSR-aktiviteter støttes i højere grad af topledelsen end af medarbejderne, der i langt mindre grad føler, at de har ejerskab til aktiviteterne.

Figur 5 - Medarbejdernes ejerskab af CSR

Medarbejderne har ejerskab til aktiviteterne						
Fokusområder i forbindelse med CSR	I meget høj grad	I høj grad	I nogen grad	I lille grad	Slet ingen	I alt
Lighed (køn, seksuel, alder osv.)	57%	69%	59%	57%	71%	62%
Frivilligt arbejde i arbejdstiden	19%	17%	10%	4%	0%	12%
Investeringer i lokalområdet	38%	22%	16%	11%	14%	18%
Brug af miljøvenlige mærker/alternativer	48%	58%	47%	41%	71%	50%
Minimering af el-forbruget	62%	75%	70%	46%	57%	68%
Grønne transportmuligheder	33%	25%	26%	16%	43%	25%
Børnearbejde	14%	26%	33%	38%	29%	31%
Tvangsarbejde	14%	14%	24%	21%	14%	20%
Foreningsfrihed	14%	20%	17%	13%	14%	17%
Forvaltning af jord	0%	8%	5%	2%	14%	5%
Arbejds miljø	76%	80%	82%	66%	100%	79%
Ansættelsesvilkår	76%	61%	59%	43%	71%	58%
Ulykker og sundhed	76%	70%	77%	57%	100%	73%
Korruption og bestikkelse	29%	47%	47%	43%	57%	45%
Miljøbeskyttelse	67%	58%	56%	41%	43%	55%
Tilbud om uddannelsesmuligheder	48%	57%	43%	27%	14%	45%
CO2neutral produkter	24%	30%	26%	9%	14%	24%
Reduceret CO2aftryk	38%	50%	49%	29%	43%	46%
Substituering af kemikalier	33%	37%	27%	14%	43%	29%
Andet, hvad?	0%	3%	3%	0%	0%	2%
I alt	21	118	195	56	7	397

Kilde: Ingeniørforeningens Lederpanel, IDA-lederforum, juni 2009. 885 har svaret på dette spørgeskema..

Spørgsmål: I vores CSR-indsats har vi fokus på: x Hvordan arbejdes der med CSR i din virksomhed? - Medarbejderne har ejerskab til aktiviteterne x Arbejder din virksomhed med CSR?

For virksomhederne, der arbejder med CSR, er aktiviteterne i høj grad en integreret del af kerneforretningen.

Figur 6 - CSR som en del af kerneforretningen

Fokusområder i forbindelse med CSR	Aktiviteterne er integreret i kerneforretningen					
	I meget høj grad	I høj grad	I nogen grad	I lille grad	Slet ingen	I alt
Lighed (køn, seksuel, alder osv.)	65%	69%	57%	59%	27%	62%
Frivilligt arbejde i arbejdstiden	18%	14%	7%	13%	0%	12%
Investeringer i lokalområdet	33%	20%	15%	15%	9%	19%
Brug af miljøvenlige mærker/alternativer	65%	61%	42%	30%	55%	50%
Minimering af el-forbruget	75%	76%	60%	59%	64%	67%
Grønne transportmuligheder	38%	27%	22%	15%	36%	25%
Børnearbejde	25%	29%	37%	28%	18%	31%
Tvangsarbejde	23%	17%	25%	20%	0%	20%
Foreningsfrihed	18%	19%	20%	10%	9%	18%
Forvaltning af jord	5%	8%	5%	0%	9%	5%
Arbejds miljø	73%	84%	80%	72%	73%	79%
Ansættelsesvilkår	63%	63%	61%	43%	46%	59%
Ulykker og sundhed	75%	75%	75%	64%	46%	73%
Korruption og bestikkelse	58%	52%	41%	36%	9%	45%
Miljøbeskyttelse	73%	57%	52%	48%	27%	54%
Tilbud om uddannelsesmuligheder	45%	56%	43%	23%	27%	45%
CO2neutral produkter	40%	30%	21%	10%	9%	24%
Reduceret CO2aftryk	63%	56%	39%	25%	36%	45%
Substituering af kemikalier	38%	34%	25%	21%	18%	29%
Andet, hvad?	0%	3%	2%	0%	9%	2%
I alt	40	146	137	61	11	395

Kilde: Ingeniørforeningens Lederpanel, IDA-lederforum, juni 2009. 885 har svaret på dette spørgeskema.

Spørgsmål: I vores CSR-indsats har vi fokus på: x Hvordan arbejdes der med CSR i din virksomhed? - Aktiviteterne er integreret i kerneforretningen x Arbejder din virksomhed med CSR?

På trods af eller måske snarere på grund af medarbejdernes manglende ejerskab til virksomhedens CSR-aktiviteter, bliver der lagt stor vægt på, at kommunikere åbent og ærligt internt om dem.

Figur 7 - Kommunikation om CSR til interne stakeholdere

Kommunikationen om aktiviteterne er åben og ærlig til interne stakeholdere						
Fokusområder i forbindelse med CSR	I meget høj grad	I høj grad	I nogen grad	I lille grad	Slet ingen	I alt
Lighed (køn, seksuel, alder osv.)	71%	64%	54%	48%	100%	62%
Frivilligt arbejde i arbejdstiden	18%	11%	12%	3%	0%	12%
Investeringer i lokalområdet	30%	17%	17%	7%	0%	19%
Brug af miljøvenlige mærker/alternativer	56%	55%	42%	28%	75%	50%
Minimering af el-forbruget	71%	74%	61%	31%	75%	67%
Grønne transportmuligheder	32%	29%	18%	0%	50%	25%
Børnearbejde	26%	35%	25%	35%	25%	31%
Tvangsarbejde	18%	22%	22%	10%	0%	20%
Foreningsfrihed	18%	21%	11%	10%	50%	18%
Forvaltning af jord	6%	7%	3%	0%	25%	5%
Arbejds miljø	79%	82%	79%	55%	100%	79%
Ansættelsesvilkår	70%	62%	50%	38%	75%	59%
Ulykker og sundhed	80%	71%	72%	69%	100%	73%
Korruption og bestikkelse	46%	51%	42%	21%	50%	46%
Miljøbeskyttelse	65%	56%	50%	31%	100%	55%
Tilbud om uddannelsesmuligheder	50%	52%	36%	14%	50%	45%
CO2neutral produkter	26%	26%	24%	7%	25%	24%
Reduceret CO2aftryk	58%	48%	38%	21%	75%	45%
Substitueret af kemikalier	44%	30%	19%	14%	75%	29%
Andet, hvad?	0%	3%	1%	3%	0%	2%
I alt	66	197	99	29	4	395

Kilde: Ingeniørforeningens Lederpanel, IDA-lederforum, juni 2009. 885 har svaret på dette spørgeskema.

Spørgsmål: I vores CSR-indsats har vi fokus på: x Hvordan arbejdes der med CSR i din virksomhed? - Kommunikation om aktiviteterne er åben og ærlig til interne stakeholdere x Arbejder din virksomhed med CSR?

Når det kommer til den åbne og ærlige kommunikation eksternt om CSR, er den lidt mindre udtalt, end når det drejer sig om intern kommunikation.

Figur 8 - Kommunikation om CSR til eksterne stakeholdere

Kommunikationen om aktiviteterne er åben og ærlig til eksterne stakeholdere						
Fokusområder i forbindelse med CSR	I meget høj grad	I høj grad	I nogen grad	I lille grad	Slet ingen	I alt
Lighed (køn, seksuel, alder osv.)	73%	64%	55%	41%	90%	61%
Frivilligt arbejde i arbejdstiden	21%	12%	9%	6%	10%	12%
Investeringer i lokalområdet	30%	20%	14%	12%	10%	19%
Brug af miljøvenlige mærker/alternativer	64%	53%	43%	35%	40%	50%
Minimering af elforbruget	71%	74%	60%	53%	60%	67%
Grønne transportmuligheder	39%	28%	19%	12%	20%	25%
Børnearbejde	32%	35%	28%	24%	10%	31%
Tvangsarbejde	23%	22%	22%	9%	0%	20%
Foreningsfrihed	20%	19%	14%	12%	30%	17%
Forvaltning af jord	7%	7%	2%	3%	10%	5%
Arbejds miljø	79%	84%	76%	68%	80%	79%
Ansættelsesvilkår	68%	63%	50%	53%	70%	59%
Ulykker og sundhed	79%	75%	66%	74%	80%	73%
Korruption og bestikkelse	59%	50%	43%	18%	20%	46%
Miljøbeskyttelse	73%	58%	46%	35%	60%	55%
Tilbud om uddannelsesmuligheder	48%	50%	42%	21%	60%	45%
CO2neutral produkter	30%	28%	22%	6%	20%	24%
Reduceret CO2aftryk	70%	49%	34%	27%	40%	45%
Substituering af kemikalier	41%	32%	20%	18%	40%	29%
Andet, hvad?	0%	3%	2%	3%	0%	2%
I alt	56	171	123	34	10	394

Kilde: Ingeniørforeningens Lederpanel, IDA-lederforum, juni 2009. 885 har svaret på dette spørgeskema.

Spørgsmål: I vores CSR-indsats har vi fokus på: x Hvordan arbejdes der med CSR i din virksomhed? - Kommunikation om aktiviteterne er åben og ærlig til eksterne stakeholdere x Arbejder din virksomhed med CSR?

Medarbejderne føler ikke ejerskab til CSR

Virksomhederne inddrager sjældent medarbejderne, når der skal udvælges CSR-områder, selvom topledelsen i højere grad mener, at det er tilfældet. Men som også tidligere beskrevet er den primære måde at skabe ejerskab for medarbejderne ved at informere dem om tiltag – både nye og gamle.

Figur 9 - Midler til at skabe ejerskab til CSR blandt virksomhedens medarbejdere

	Ejerleder	Bestyrelses- medlem	Adm. Direktør eller medlem af direktionen	Mellem- leder	Projekt- leder	Er ikke leder	I alt
De deltager i udvælgelsen af CSR-områder	36%	50%	35%	12%	11%	14%	15%
Der informeres om nye tiltag	50%	0%	70%	77%	76%	67%	74%
Løbende statusopdateringer på nuværende tiltag	36%	0%	43%	42%	39%	48%	41%
CSR er en del af virksomhedens vision/mission	41%	100%	51%	51%	64%	52%	54%
Ingen tiltag	18%	0%	8%	9%	5%	14%	9%
Respondenter i alt	22	2	37	220	95	21	397

Kilde: Ingeniørforeningens Lederpanel, IDA-lederforum, juni 2009. 885 har svaret på dette spørgeskema.

Spørgsmål: Hvordan skabes der primært ejerskab for medarbejderne? x Hvilken ledelsesfunktion varetager du? x Arbejder din virksomhed med CSR?

62 pct. af lederne med ingeniørbaggrund mener, at der er ledelsesmæssige udfordringer ved at arbejde med CSR.

Figur 10 - Ledelsesudfordringer ved CSR

	Ejerleder	Bestyrelses- medlem	Adm. Direktør eller medlem af direktionen	Mellem- leder	Projekt- leder	Er ikke leder	I alt
Ja	68%	50%	73%	63%	56%	59%	62%
Nej	23%	0%	8%	18%	6%	0%	13%
Ved ikke	9%	50%	19%	19%	38%	41%	24%
Respondenter i alt	22	2	37	226	97	22	406

Kilde: Ingeniørforeningens Lederpanel, IDA-lederforum, juni 2009. 885 har svaret på dette spørgeskema.

Spørgsmål: Er der ledelsesmæssige udfordringer ved at arbejde med CSR? x Hvilken ledelsesfunktion varetager du? x Arbejder din virksomhed med CSR?

Effekten af CSR er svær at dokumentere

Selvom mange ingeniørledere mener, at CSR skaber resultater på bundlinjen oplever flere alligevel, at det er svært at dokumentere en egentlig effekt. Der udover angiver de, at leverandørkæden er svær at kontrollere.

Figur 11 - Hvilke udfordringer?

	Ejerleder	Bestyrelses- medlem	Adm. Direktør eller medlem af direktionen	Mellem- leder	Projekt- leder	Er ikke leder	I alt
Svært at dokumentere nogen effekt på bundlinjen	54%	100%	65%	70%	68%	92%	69%
Svært at kontrollere leverandørkæden	31%	100%	39%	47%	49%	39%	46%
Ressourcekrævende (i forhold til selve CSR-arbejdet)	54%	100%	50%	51%	40%	39%	48%
Ressourcekrævende (i forhold til oplyse om CSR-indsatsen)	31%	0%	42%	25%	30%	46%	29%
Ingen betydning	23%	0%	4%	2%	4%	0%	4%
Andet, hvad?	8%	0%	0%	4%	0%	0%	2%
I alt	13	1	26	142	53	13	248

Kilde: Ingeniørforeningens Lederpanel, IDA-lederforum, juni 2009. 885 har svaret på dette spørgeskema.
Spørgsmål: Hvilke udfordringer er der ved CSR: x Hvilken ledelsesfunktion varetager du?

CSR fastholder og tiltrækker medarbejdere

Fordelene ved CSR er mange, men ingeniørlederne peger især på medarbejderfronten, for medarbejderne er mere tilfredse, hvilket gør det nemmere at fastholde og tiltrække nye ansatte. Men CSR giver også konkurrencefordele ved at tiltrække nye kunder og samarbejdspartnere.

Figur 12 - Effekt af arbejde med CSR

	Respondenter	Procent
Fastholder medarbejdere	195	49%
Tiltrækker medarbejdere	194	49%
Mere tilfredse medarbejdere	207	52%
Nemmere ved at få nye samarbejdspartnere	88	22%
Nemmere ved at få nye kunder	130	33%
Ingen effekt	44	11%
Andet, hvad?	25	6%
I alt	395	100%

Kilde: Ingeniørforeningens Lederpanel, IDA-lederforum, juni 2009. 885 har svaret på dette spørgeskema.
Spørgsmål: Hvordan har virksomhedens arbejde med CSR effekt på dens image? x Arbejder din virksomhed med CSR?

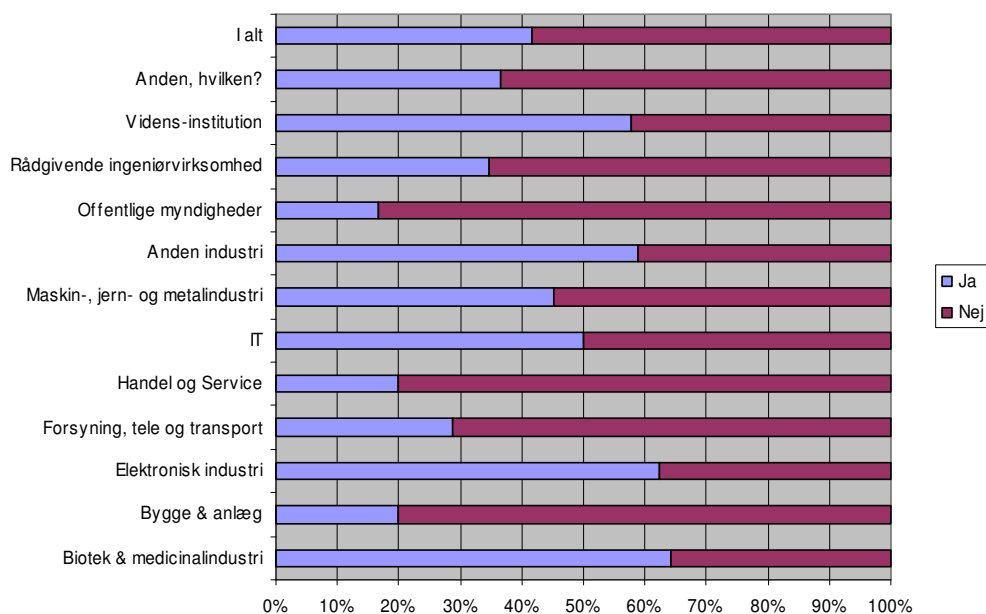
Udenlandske videnarbejdere

Flere undersøgelser viser, at udenlandske videnarbejdere blandt andet er med til at genere flere jobs og skabe innovation.

Det offentlige bruger ikke udenlandske videnarbejdere

Ansættelse af udenlandske videnarbejdere er dog stærkt afhængig af branche og bliver især brugt i videnstunge brancher, hvorimod blandt andet det offentlige halter bagud.

Figur 13 - Branchers brug af udenlandske videnarbejdere

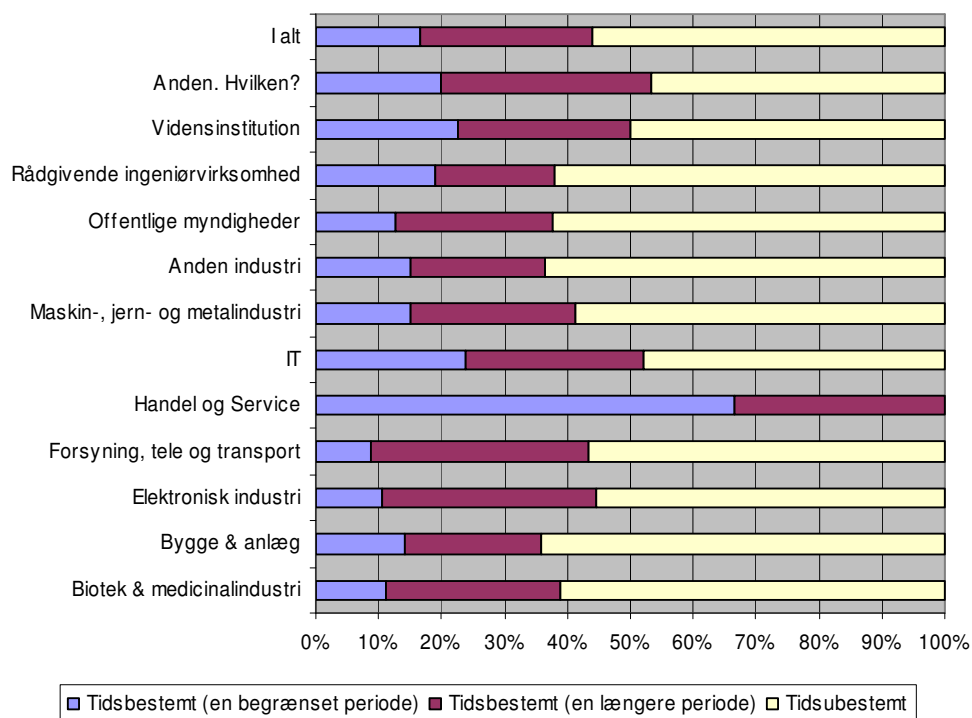

Kilde: Ingeniørforeningens Lederpanel, IDA-lederforum, juni 2009. 885 har svaret på dette spørgeskema.

Spørgsmål: Har din virksomhed haft udenlandske ansatte, som var kommet til Danmark med det ene formål at arbejde som højtuddannede videnarbejdere? x Hvilken branche arbejder du i?

Udenlandske videnarbejdere er typisk ansat på tidsbestemte kontrakter eller i længere perioder, dog ikke inden for handel og service, hvor de typisk er ansat i kortere perioder.

Figur 14 - Længden på udenlandske videnarbejderes ansættelse

Kilde: Ingeniørforeningens Lederpanel, IDA-lederforum, juni 2009. 885 har svaret på dette spørgeskema.
 Spørgsmål: Hvor længe har de været ansat? x Hvilken branche arbejder du i? x Har din virksomhed haft udenlandske ansatte, som var kommet til Danmark med det ene formål at arbejde som højtuddannede videnarbejdere?

Når folk fra udlandet kommer til Danmark for at arbejde som videnarbejdere i længere perioder, kommer de typisk fra enten Nordeuropa eller Asien.

Figur 15 - Videnarbejdere der kommer til Danmark

	Tidsbestemt (en begrænset periode)	Tidsbestemt (en længere periode)	Tidsubestemt	I alt
Nordeuropa	47%	44%	63%	55%
Sydeuropa	30%	34%	33%	33%
Østeuropa	23%	24%	37%	31%
Nordamerika	14%	33%	25%	25%
Sydamerika	11%	13%	9%	10%
Afrika	2%	3%	6%	4%
Asien	42%	61%	40%	46%
Rusland	5%	7%	15%	11%
Mellemøsten	4%	5%	14%	10%
Australien	2%	7%	7%	6%
I alt	57	93	193	343

Kilde: Ingeniørforeningens Lederpanel, IDA-lederforum, juni 2009. 885 har svaret på dette spørgeskema.

Spørgsmål: Hvor kommer de udenlandske videnarbejdere typisk fra? x Hvor længe har de været ansat? x Har din virksomhed haft udenlandske ansatte, som var kommet til Danmark med det ene formål at arbejde som højtuddannede videnarbejdere?

Udenlandske videnarbejdere giver ny viden

Videnarbejdere fra udlandet stjæler ikke danske jobs, men er derimod med til at skabe dem ved at give virksomhederne konkurrencefordele. Kun i meget få tilfælde opleves det, at der ikke er noget at komme efter ved at ansætte dem eller at de ansættes på grund af lønforhold.

Figur 16 - Fordele ved udenlandske videnarbejdere

	Tidsbestemt (en begrænset periode)	Tidsbestemt (en længere periode)	Tidsubestemt	I alt
Kulturforskelle, kan give en ny viden /indgangsvinkel til det danske marked	26%	14%	17%	18%
Kulturforskelle, kan give en ny viden /indgangsvinkel til udenlandske markeder	40%	31%	42%	39%
Fremme virksomhedens internationale profil	56%	43%	54%	52%
Facilitere samarbejdet mellem virksomheden og udenlandske samarbejdspartnere (underleverandører ol.)	44%	40%	29%	34%
De har kompetencer, der er sværere at finde i Danmark	26%	33%	42%	37%
Øget grad af specialisering	21%	25%	21%	22%
De er med til at generere innovation	28%	27%	30%	29%
Lavere lønkrav	25%	16%	10%	14%
Ingen fordele	4%	5%	5%	5%
I alt	57	93	192	342

Kilde: Ingeniørforeningens Lederpanel, IDA-lederforum, juni 2009. 885 har svaret på dette spørgeskema.

Spørgsmål: Hvad er de væsentligste fordele ved udenlandske videnarbejdere? (angiv max. 3 svar) x Hvor længe har de været ansat? x Har din virksomhed haft udenlandske ansatte, som var kommet til Danmark med det ene formål at arbejde som højtuddannede videnarbejdere?

Virksomheder, der først en gang har haft ansat udenlandske videnarbejdere, vil i langt de fleste tilfælde gerne gøre det igen (65 pct.) - og helst i længere perioder.

Figur 17 - Ønsker virksomheden igen at ansætte udenlandske videnarbejdere

	Måden udenlandske videnarbejdere tidligere har været ansat på i virksomheden			
	Tidsbestemt (en begrænset periode)	Tidsbestemt (en længere periode)	Tidsubestemt	I alt
Ja	50%	64%	69%	65%
Nej	5%	6%	3%	4%
Ved ikke	45%	30%	27%	31%
Begrund evt. dit svar	0%	0%	1%	1%
I alt	58	95	195	348

Kilde: Ingeniørforeningens Lederpanel, IDA-lederforum, juni 2009. 885 har svaret på dette spørgeskema.

Spørgsmål: Har din virksomhed et ønske om at ansætte højtuddannede videnarbejdere fra udlandet (igen)?
 x Hvor længe har de været ansat? x Har din virksomhed haft udenlandske ansatte, som var kommet til Danmark med det ene formål at arbejde som højtuddannede videnarbejdere?

50 pct. af lederne afholder 3 ugers sommerferie.

Lederens ferie

Afslappende ferie med familien under sydens sol eller i sommerhuset. Det er ofte det, der venter os, når vi går på sommerferie - men det gælder ikke for alle. Når ledere med ingeniørbaggrund drager på sommerferie, bliver halvdelen væk i tre sammenhængende uger, men det gælder ikke for ledere med en arbejdsuge over 60 timer.

Når man ser på, hvor mange timer ingeniørlederne arbejder, så sker der i forhold til længden af ferien et markant skift fra dem, der arbejder under 60 timer om ugen, og dem der arbejder over. 33 pct., af de der arbejder over 60 timer, tager kun en uges eller mindre sammenhængende ferie.

Figur 18 - Sammenhængende ferie

	Mindre end 37 timer	Ca.37 timer	40- 45 timer	45- 50 timer	50- 55 timer	55- 60 timer	Mere end 60 timer	I alt
Mindre end en uge	4%	0%	1%	1%	3%	0%	20%	1%
1 uge	4%	3%	3%	7%	8%	4%	13%	4%
2 uger	17%	23%	28%	24%	26%	26%	13%	25%
3 uger	44%	67%	59%	57%	54%	61%	47%	59%
4 uger	17%	7%	10%	9%	8%	9%	7%	9%
Mere end fire uger	13%	1%	1%	2%	3%	0%	0%	1%
I alt	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Kilde: Ingeniørforeningens Lederpanel, IDA-lederforum, juni 2009. 885 har svaret på dette spørgeskema.
Spørgsmål: Hvor meget sammenhængende ferie afholder du? x Hvor mange timer arbejder du på en normal uge?

Over halvdelen af ingeniørlederne holder 3 ugers ferie, og 63 pct. forventer også at nå at afholde alt deres ferie inden for ferieåret. 50 pct. af de ingeniørledere, der arbejder mere end 60 timer om ugen, forventer ikke at nå at afholde al deres ferie, og er derfor topscorer. Langt størstedelen af deres kollegaer, som arbejder mindre end 60 timer om ugen, forventer at nå at afholde stort set al deres ferie.

Figur 19 - Hvad der sker med ubrugt sommerferien

	Mindre end 37 timer	Ca.37 timer	40- 45 timer	45- 50 timer	50- 55 timer	55- 60 timer	Mere end 60 timer	I alt
Jeg når at afholde alt min ferie	39%	58%	42%	30%	24%	30%	13%	41%
Jeg udskyder ferie til senere på året	26%	17%	23%	23%	26%	22%	25%	22%
Jeg får ferien udbetalt	4%	1%	5%	7%	0%	9%	0%	4%
Jeg får ikke afholdt alt min ferie og får ingen kompensation	0%	2%	5%	8%	24%	17%	50%	7%
Jeg får feriedage overflyttet til afspadsering	9%	1%	1%	2%	0%	0%	0%	1%
Jeg får ferien overflyttet til næste år	22%	21%	23%	31%	26%	22%	13%	24%
I alt	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Kilde: Ingeniørforeningens Lederpanel, IDA-lederforum, juni 2009. 885 har svaret på dette spørgeskema.

Spørgsmål: Hvad gør du med den ferie, som du ikke når at afholde? x Hvor mange timer arbejder du på en normal uge?

Arbejdsnarkomaner holder ikke helt fri

Generelt har ledere svært ved at koble helt af, når de holder ferie, hvilket også gør sig gældende for ingeniørledere. Således holder kun 43 pct. helt fri, når de har ferie, og igen er det dem, der arbejder mest, som har sværest ved det.

Figur 20 - Hvordan lederen holder ferie

	Mindre end 37 timer	Ca.37 timer	40- 45 timer	45- 50 timer	50- 55 timer	55- 60 timer	Mere end 60 timer	I alt
Er ofte "på"	9%	2%	3%	7%	8%	9%	19%	5%
Er af og til "på"	39%	28%	54%	69%	69%	83%	81%	53%
Holder helt fri	52%	70%	43%	24%	23%	9%	0%	43%
I alt	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Kilde: Ingeniørforeningens Lederpanel, IDA-lederforum, juni 2009. 885 har svaret på dette spørgeskema.

Spørgsmål: Holder du fri, når du har ferie? x Hvor mange timer arbejder du på en normal uge?

Således er hele 78 pct. tilgængelig på mobil i deres ferie.

Figur 21 - Lederen er tilgængelig på mobilen i ferien

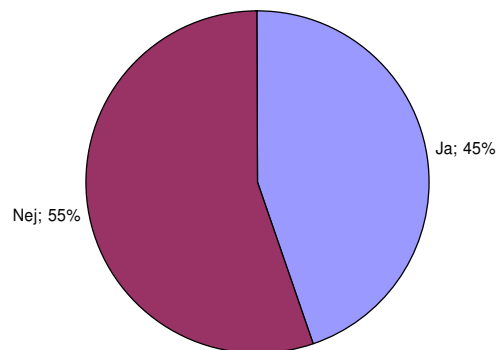
	Respondenter	Procent
Ja	661	79%
Nej	177	21%
I alt	838	100%

Kilde: Ingeniørforeningens Lederpanel, IDA-lederforum, juni 2009. 885 har svaret på dette spørgeskema.

Spørgsmål: Er du tilgængelig for din arbejdsplads på mobilen i din ferie?

Tilgængeligheden er størst på mobilen, men der er også mange, der tjekker e-mail løbende i deres ferie. 45 pct. svarer ja til, at de er tilgængelige på e-mail.

Figur 22 - Lederen er delvist online i ferien

Kilde: Ingeniørforeningens Lederpanel, IDA-lederforum, juni 2009. 885 har svaret på dette spørgeskema.
Spørgsmål: Er du tilgængelig for din arbejdsplads på mobilen i din ferie?

Af de ingeniørledere, som er tilgængelige på e-mail, er 54 pct. af dem online 2-3 gange om ugen og 25 pct. er online dagligt.

Efteruddannelse og lederens ferie hører ikke sammen

Når lederen er på i ferien, bliver den sjældent brugt på efteruddannelse, og hvis den gør, er det typisk under en uge, der går på det.

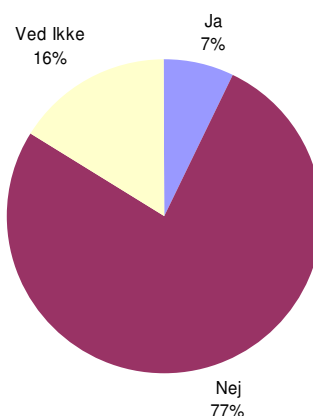
Figur 23 - Om ledere bruger sommerferien på efteruddannelse

	Respondenter	Procent
Ja	24	3%
Nej	749	89%
Måske	70	8%
I alt	843	100%

Kilde: Ingeniørforeningens Lederpanel, IDA-lederforum, juni 2009. 885 har svaret på dette spørgeskema.
Spørgsmål: Bruger du noget af din sommerferie på efteruddannelse?

Når lederne skal afholde 3 ugers sommerferie, hvad sker der så med medarbejderne. Går de ned i gear eller kører de mon på i samme tempo, som til dagligt.

Figur 24 - Cheferne tror, at medarbejderne arbejder igennem, mens de selv er på ferie

Kilde: Ingeniørforeningens Lederpanel, IDA-lederforum, juni 2009. 885 har svaret på dette spørgeskema.
Spørgsmål: Har du en fornemmelse af, at dine medarbejdere laver mindre, fordi du holder ferie?

Næsten halvdelen arbejder uden en leder i ferien

Hvis man skal tro ingeniørlederne, så har langt hovedparten dem tillid til at deres medarbejdere kører videre i samme tempo, når de selv er på ferie. Der er således kun 7 pct. der mener, at medarbejderne laver mindre, når chefen er på ferie. Det på trods af, at 46 pct. svarer, at medarbejderne arbejder uden leder, fordi lederen selv er på ferie. Ingeniørlederne har altså stor tillid til deres medarbejdere.

Figur 25 - Hvordan uddelegeres chefens ledelsesbeføjelse i ferien

	Respondenter	Procent
En leder over mig dækker ind, når jeg holder fri	175	22%
En leder på mit niveau et andet sted i virksomheden dækker ind, når jeg holder fri	265	33%
Medarbejderne arbejder uden en leder, når jeg holder fri	372	46%
I alt	812	100%

Kilde: Ingeniørforeningens Lederpanel, IDA-lederforum, juni 2009. 885 har svaret på dette spørgeskema.
Spørgsmål: Figur 26 - Hvordan er ledelsesbeføjelserne uddelegeret i din ferie?

Metode

IDA lederforum har primo 2007 oprettet et lederpanel, som nu består af over 8.000 ingeniørledere. Denne undersøgelse er den fjortende i rækken.

Ca. 40 pct. af alle ingeniører beskæftiger sig med ledelse. Det svarer til, at mere end 18.900 ingeniører er ledere. 17 pct. beskæftiger sig primært med projektledelse, mens 23 pct. beskæftiger sig med linjeledelse.

Ingeniørforeningens Lederpanel gennemfører fire internetbaserede spørgeskemaundersøgelser om året. Emnerne og dybden i emnerne vil variere fra gang til gang. Det overordnede tema vil dog være ledelse af videnmedarbejdere.

Undersøgelsen er foretaget i perioden 03. juni – 22. juni 2009. 885 personer har deltaget i undersøgelsen.

Ingeniørforeningens Lederpanel, IDA-lederforum, juni 2009. 885 har svaret på dette spørgeskema.

Ingeniørlederne i denne undersøgelse fordeler sig således:

- **Alder:** 4 pct. er under 30 år, 30 pct. er 30-39 år, 41 pct. er 40-49 år, 17 pct. er 50-59 år og 8 pct. er 60 år eller derover.
- **Køn:** 80 pct. er mænd og 20 pct. er kvinder.
- **Region:** 27 pct. bor i Hovedstaden, 16 pct. bor i Nordsjælland, 12 pct. bor på Sjælland, 5 pct. bor på Fyn, 9 pct. bor i Sønderjylland, 5 pct. bor i Vestjylland, 16 pct. bor i Østjylland og 8 pct. bor i Nordjylland.
- **Branche:** 7 pct. arbejder i biotek/medicinalbranchen; 8 pct. arbejder i byggeri- & anlægsvirksomheder; 9 pct. arbejder i elektronisk industri; 10 pct. arbejder med forsyning, tele & transport, 11 pct. arbejder med it; 12 pct. arbejder i maskin-, jern- & metalindustrien; 6 pct. i offentlig myndighed og 16 pct. i rådgivende ingeniør virksomhed.
- **Antal ansatte på arbejdspladsen lokalt:** Arbejdspladsens størrelse udtrykt i antal personer ansat: 13 pct. har 1-9 ansatte; 14 pct. har 10-49; 8 pct. har 50-99; 15 pct. har 100-249 og 51 pct. arbejder på en arbejdsplads, der har over 250 ansatte.
- **Ledelsesfunktion:** 8 pct. af ingeniørlederne er ejerleder, 8 pct. adm. direktør eller medlem af direktionen, 49 pct. er mellemlider, 26 pct. er projektleder.

Yderligere spørgsmål til undersøgelsen, bestilling af krydstabeller eller tilmelding til panelet kan ske til chefkonsulent Rasmus Enemark, 33 18 47 58 – rae@ida.dk; presserådgiver Karin Borberg, 33 18 46 22 - kbo@ida.dk eller studentermedarbejder Andreas Vig Lannov, 33 18 47 22 – avl@ida.dk.